

ekonomiky ta upravlinnya, No. 611, pp. 170-175. **8.** *Prokopyshyn, L.M.* (2009), Mechanizm formuvannya ta vykorystannya upravlinnskogo potentsialu na pidpryyemstvakh mashynobuduvannya [The mechanism of the formation and use of the management capacity in the mechanical engineering], Aktualni problemy ekonomiky, No. 7(97), pp. 138-145. **9.** *Bazhan, I.I.* (2006), Trudovyy potentsial Ukrayiny: formuvannya ta vykorystannya [The employment potential of Ukraine: Formation and Use], TOV «Yugo-Vostok, Ltd», Donetsk, Ukraine. **10.** *Novikova, M.M.* (2008), Systemne upravlinnya trudovym potentsialom pidpryyemstva [Systemic administration of the employment potential of the enterprise], Vyd. KhNEU, Kharkiv, Ukraine. **11.** *Babiy, I.V.* (2011), Otsinka konkurentnogo potentsialu v mekhanizmi antykrizovogo upravlinnya mashynobudivnyimi pidpryyemstvamy [The assessment of potential competition in the mechanism of crisis management machine-building enterprises], Visnyk Chmelnytskogo natsionalnogo universytetu, No. 5, vol. 2, pp. 143-146. **12.** *Gudzynskiy, O.D. Sudomyr, S.M. and Gurenko, T.O.* (2010), Upravlinnya formuvanniam konkurentospromozhnogo potentsialu pidpryyemstv [The management of the formation of competitive capacity of enterprises], Kyiv, Ukraine. **13.** Cabinet of Ministers of Ukraine (2003), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the State program of industrial development for 2003-2011», available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1174-2003-п/conv/> (Accessed 12 March 2014). **14.** The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine «On innovation», available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/> (Accessed 12 March 2014). **15.** The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine «On priority directions of science and technology in Ukraine», available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (Accessed 12 March 2014). **16.** Ukraina v mire: obzor mezhdunarodnykh indeksov (2013), available at: http://www.feg.org.ua/docs/ukraine_in_the_world_2013_rus_web.pdf (Accessed 13 March 2014). **17.** *Romusik, Ya.V.* (2010), Produktyvnist pratsi yak element svitogospodarskoyi dysproportsiynosti [The labour productivity as a part of the world economic disproportionality], Ekonomika promyslovosti, No. 3, pp. 175-180. **18.** Derzhavnyy komitet stystyky Ukrayiny, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 13 March 2014). **19.** National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine, «Analytical brief «The priorities and leverage public policies that support the development of innovative engineering industry of Ukraine», available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1273> (Accessed 13 March 2014). **20.** Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the State program of intensification of economic development for 2013-2014», available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-%D0%BF/paran208#n208> (Accessed 12 March 2014).

Надійшла до редколегії 24.03.2014

УДК 658.5.

В.М. КОБЕЛЄВ, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ»;

Д.Ю. СЛАТІН, магістрант НТУ «ХПІ»;

К.Ю. СОКОЛОВ, магістрант НТУ «ХПІ»

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ І ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджені існуючі методичні підходи щодо визначення сутності поняття «ефективність господарської діяльності підприємства», надано класифікацію видів ефективності. Запропоновано схему оцінки ефективності господарської діяльності підприємства шляхом

розрахунку інтегрального показника, який дозволяє її оцінювати та прогнозувати. Сформовані групи показників для оцінки економічної і фінансової ефективності підприємства.

Ключові слова: ефективність, показники оцінки, визначення ефективності, оцінка ефективності, господарська діяльність підприємства інтегральний показник.

Постановка проблеми. Питання розвитку та економічного зростання

© В.М. Кобелев, Д.Ю. Слатін, К.Ю. Соколов, 2014

українських підприємств визнається сьогодні невід'ємною частиною усього процесу сприяння зростанню економічного розвитку та максимального використання потенціалу країни для підвищення рівня її конкурентоспроможності у очах світової спільноти. Відтак, розвиток загального механізму ефективного росту економіки в цілому безпосередньо залежатиме від динаміки та рівня ефективності кожного окремого підприємства.

Основна діяльність більшості суб'єктів господарювання пов'язана з виробництвом продукції, виконанням робіт чи наданням послуг з метою їх реалізації та отримання прибутку. Саме результати основної діяльності є визначальними для забезпечення фінансової рівноваги та конкурентоспроможності підприємств у нестабільному ринковому середовищі. У процесі виробництва відбувається свідоме і планомірне комбінування різноманітних виробничих ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових, технологічних, організаційних, інформаційних) і створення нових продуктів.

Для економічного розвитку як окремих суб'єктів господарювання, так і економіки держави загалом необхідно, щоб виробництво продукції було ефективним, тобто здійснювалось при оптимальному витрачанні виробничих ресурсів, мінімальних витратах та максимальній прибутковості.

Постановка задачі Основною метою статті є дослідження сутності поняття ефективність господарської діяльності підприємства та сучасних методичних підходів щодо її визначення, оцінки і прогнозування.

Методологія. Теоретичну і методологічну основу дослідження складають наукові праці і методичні розробки провідних вітчизняних та зарубіжних вчених. В процесі дослідження підприємства використані методи аналізу, синтезу та порівняльний метод.

Результати дослідження. Для того, щоб оцінити ефективність діяльності підприємства, її необхідно насамперед визначити. В роботі [13, с.275-286] проведено аналіз поняття «ефективність» різними авторами. Більшість авторів, які формують поняття ефективності, розуміють цю категорію як відношення ефекту (результату) до витрат або ресурсів, що були витрачені на його отримання.

Однак більш складним терміном, ніж «ефективність виробництва», є поняття «ефективність функціонування підприємства». У різних джерелах це поняття має назву: «ефективність діяльності підприємства», «ефективність бізнесу», «ефективність виробничої організації», «ефективність господарської діяльності підприємства» (табл. 1).

Таблиця 1 - Перелік понять, які застосовуються різними авторами для характеристики ефективності господарської діяльності підприємства [13, с.275-286]

Автор(и), джерело	Точка зору
Белій А. П., Лисенко Ю. Г., Мадих А. А., Макаров К. Г. [6, с. 31]	Ефективність функціонування підприємства – відношення обсягу виходів підприємства до обсягу входів, які виміряні в сумірних одиницях
Гончаров В. І. [2, с. 394]	Ефективність діяльності підприємства визначається ступенем раціонального використання ресурсів, навичок і застосовуваної технології, а також зусиль підприємства для виробництва продукції та послуг при задоволенні конкретного ринкового попиту
Іващенко Н.П. [4, с. 361]	Ефективна діяльність припускає отримання максимального результату за рахунок наявних ресурсів або отримання певного результату з мінімальними витратами ресурсів
Мейер, М. В. [9, с. 364]	Ефективність бізнесу – це величина доходів, що генеруються бізнес-процесами компанії за вирахуванням витрат, необхідних для їх здійснення
Осипов В. І. [10, с. 711]	Ефективність (результативність) діяльності підприємства – виражає величину ефекту на одиницю витрат; відповідно до показників ефекту розрізняється два види ефективності діяльності підприємства: продуктивність і прибутковість (рентабельність)
Покропивний С. Ф. [12, с. 513]	Ефективність виробництва (діяльності підприємства, продуктивності системи) – це комплексне відображення кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили (працівників) за певний проміжок часу
Федорова Н. Н. [16, с. 12]	Ефективність виробничої організації визначається її здатністю адаптуватися до зовнішніх умов функціонування, зберігаючи себе при цьому як цілісне утворення
Шеремет О. Д.,	Ефективність господарської діяльності підприємства

Сайфулін Р. С, [17, с. 106]	вимірюється одним з двох способів, що відбивають результативність роботи підприємства або відносно розміру авансованих ресурсів, або розміру їх споживання (витрат) у процесі виробництва
--------------------------------	---

Дослідження та аналіз наведених визначень дозволяють зробити висновок, що вони трактуються неоднозначно. Продуктивність і прибутковість Осипов В.І. [10] називає двома видами ефективності, що визначають ефективність діяльності підприємства. На нашу думку, ефективність функціонування підприємства повинна визначатись й іншими критеріями.

Як критерій ефективного функціонування у Івашенка Н.П. [4] виступає досягнення максимального результату на основі наявних засобів (принцип максимізації) або досягнення певного результату з використанням мінімальних засобів (принцип мінімізації). Схожий підхід пропонується в джерелах [2, 17]. Шеремет О.Д., Сайфулін Р.С. [17] як критерій ефективності діяльності пропонують розмір споживання авансованих ресурсів, а Гончаров В.І. [2] – ступінь раціонального використання ресурсів, навичок, технології й інших зусиль при задоволенні конкретного ринкового попиту. Перевагою останнього підходу є врахування потреб ринку, оскільки сьогодні можуть бути успішними тільки ті підприємства, які використовують маркетинг для виконання своїх бізнес-функцій.

Федорова Н.Н. [16], застосовуючи у понятті ефективності виробничої організації терміни «адаптація» та «цілісне утворення», підкреслює значення взаємоузгодження елементів системи. На її думку, запорука ефективності системи як єдиного цілого полягає у взаємоузгодженні потенціалів частин його складових. Витрати системи на утримання більш «міцних ланок» лягають тягарем на сукупні витрати системи, знижуючи її ефективність. Отже, ефективність системи залежить насамперед від ступеня її організованості.

Таким чином, аналіз представлених у табл. 1 понять показав, що не існує однозначного поняття «ефективність господарської діяльності підприємства». Воно розглядається з точки зору різних підходів, з урахуванням різного ступеня деталізації, різноманітних факторів. Вчені використовують різну термінологію для визначення цього поняття. Складність аналізу понять, що характеризують ефективність, полягає у різних рівнях ієрархії об'єкта дослідження, а також глибини теоретичних досліджень. Треба відзначити, що нині немає чітких меж між поняттями «ефективність», «ефективність виробництва», «ефективність функціонування підприємства». Часто даючи визначення певного виду ефективності, автори

повністю не розкривають сутності підходу до неї. Отже, поняття ефективності господарської діяльності підприємства має багатоаспектний характер. Тому важливим є виділення за різними ознаками відповідних видів ефективності, кожний з яких має певне значення для системи функціонування підприємства. Узагальнення підходів (класифікація видів ефективності) до ефективності функціонування підприємства надано у табл. 2.

Таблиця 2 - Класифікація видів ефективності підприємства.

Класифікаційна ознака	Види ефективності
Залежно від виду витрачених ресурсів або витрат	Ресурсна; витратна.
Залежно від виду витрачених ресурсів	Використання трудових ресурсів; основних виробничих фондів; матеріальних ресурсів й ін.
Залежно від сфери застосування ефективності	Економічна; соціальна; організаційна; технологічна; правова; психологічна; політична; етична; екологічна.
Залежно від взаємодії системи з зовнішнім середовищем	Внутрішня; зовнішня.
З погляду часу	Статична; динамічна.
Залежно від цілі	Потрібнісна; результативна; витратна.
Залежно від виду результатів	Проміжна; кінцева; змішана.

Вид спожитих витрат або ресурсів визначає витратну або ресурсну ефективність. Остання може визначатися для окремих видів ресурсів: трудових; фінансових; матеріальних й ін.

Ефективність представлена безліччю видів: економічна, соціальна, організаційна, технологічна, правова, психологічна, політична, етична, екологічна [12]. Один вид ефективності може змінюватися за рахунок іншої або частково її компенсувати.

Залежно від взаємодії системи з зовнішнім середовищем виділяють внутрішню й зовнішню ефективність [3; 7]. Перша відображає продуктивність на основі співвідношення витрат і результату. Зовнішня ефективність показує долю підприємства на ринку, можливість створення нових сфер підприємництва, потенційні можливості підприємства.

З погляду часу розглядають статичну й динамічну ефективність [7]. Статична ефективність оцінюється на короткому відрізку часу, коли вирішуються оперативні й тактичні питання. Динамічна ефективність

припускає досягнення більш високих результатів шляхом гнучкого варіювання ресурсами і зміни технології в довгостроковому періоді.

Маркіна І.А. [8] розрізняє три види ефективності підприємства залежно від мети підприємства: потрібнісну, як відношення цілей до потреб, ідеалів і норм; результативну як відношення досягнутого результату до намічених цілей; витратну у вигляді відношення досягнутих результатів до витрат.

Залежно від виду результатів та методу формування показників ефективності Турило О.М., Турило О.О. [15] вирізняють систему оцінки ефективності, в основі якої лежать три види ефективності. «Проміжна ефективність» формується на основі «проміжних» результатів і витрат, «кінцева ефективність» або просто «ефективність», розраховується на основі «кінцевих» показників ефективності результатів і витрат, а змішана ефективність – це синтез показників перших двох видів ефективності.

Виділені види ефективності підприємства характеризують ефективність функціонування підприємства з різних сторін за різними ознаками. Кожний з видів ефективності надає окрему характеристику ефективності функціонування підприємства.

Оцінювання ефективності роботи підприємства є одним з основних елементів системи управління та обґрунтування господарських рішень. Проведення комплексного оцінювання діяльності за різними напрямками за допомогою показників виробничо-господарської діяльності - завдання для внутрішніх та зовнішніх користувачів, які зацікавлені в адекватній оцінці. Різноманітність методів, які застосовуються для цього, зумовлена наявністю мінливого конкурентного середовища. Тому виникає необхідність використання ефективних підходів щодо оцінки економічного стану підприємства, а також знаходження оптимальних шляхів його розвитку та методів управління, які будуть сприяти розвитку підприємства та його спроможності протистояти різноманітним факторам конкурентного середовища.

На нашу думку, ефективність функціонування підприємства повинна визначатися не одним, а декількома важливими критеріями. Здатність підприємства до ефективного функціонування залежить від його конкурентоспроможності у ринковому середовищі. Поняття «конкурентоспроможність» і «ефективність» є характеристикою економічного розвитку підприємства. Але конкурентоспроможність характеризує економічний розвиток суб'єкта господарювання як підмножину більш складної й відкритої економічної системи. Якщо ефективність відображає стан внутрішнього руху підприємства відносно його мети, або співвідношення «витрати - результати», то конкурентоспроможність -

траєкторію руху відносно інших суб'єктів [11].

Підприємство є складною системою, яка складається з підсистем, що знаходяться в динамічній взаємодії між собою та зовнішнім середовищем в умовах суперечності підцілей та інформаційної невизначеності. Підвищення конкурентного потенціалу підприємства є результатом стабільного розвитку, тобто внесення координованих змін у кількісні та структурні характеристики системи.

Ефективність функціонування підприємства формується багатьма економічними, виробничими, технічними показниками, а також показниками ефективності управління [1; 3; 5; 14]. Ефективність функціонування підприємства характеризують: рівень технології, продуктивність праці, ступінь раціональності використання сировини, матеріалів, енергетичних ресурсів, рівень менеджменту і т.д.

Нами пропонується наступна схема оцінки ефективності господарської діяльності підприємства (рис. 1):

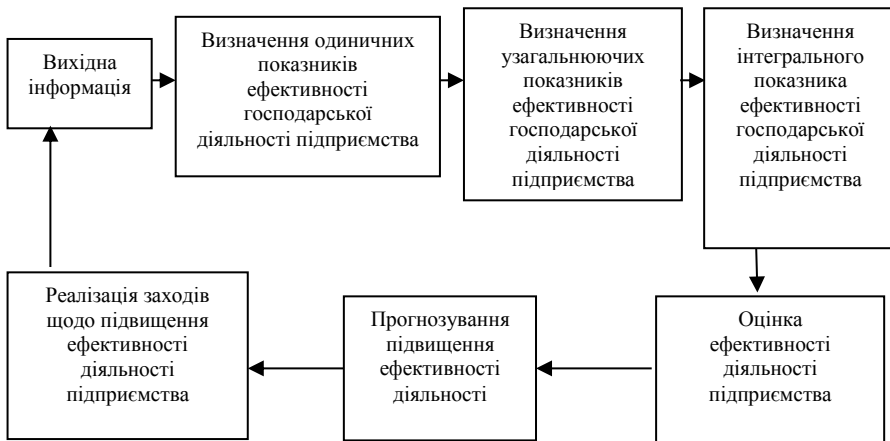

Рис. 1 - Схема процесу оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства

Джерелами інформації для проведення діагностики та оцінки ефективності господарської діяльності підприємства є дані статистичної та фінансової звітності підприємства. Отримана із цих джерел інформація опрацьовується, будуються аналітичні таблиці одиничних (аналітичних) показників, на підставі яких розраховується система узагальнюючих

(синтетичних) показників. Вони є базою розрахунку інтегрального показника, на підставі якого можна зробити оцінку ефективності діяльності підприємства. На цій основі визначаються кращі співвідношення розподілу капіталу підприємства, основні резерви підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, прийнятні джерела фінансування, резерви поліпшення ефективності використання основного та оборотного капіталу, оптимізується організаційна структура. На базі дослідження всіх сторін діяльності підприємства розробляються рекомендації з удосконалення механізму організації виробництва, підвищення ефективності функціонування підприємства, створення та впровадження технологій аналізу та контролю за фінансово-економічним станом.

Більш детально етапи оцінки ефективності господарської діяльності підприємства надано на рис. 2.

Рис. 2 - Етапи оцінки ефективності господарської діяльності підприємства (узагальнено авторами на основі [5,6,7,8])

Одиничні (аналітичні) та узагальнюючі (синтетичні) показники ефективності поділяють на групи за напрямками дослідження і оцінки (табл. 3). Склад цих показників визначається метою оцінки, положенням на ринку, стратегічними цілями підприємства та іншими факторами. Приклад показників внутрішньої оцінки наведено в табл. 3.

Таблиця 3 – Групи показників ефективності діяльності підприємства

Напрями дослідження показників ефективності	Коефіцієнти оцінки ефективності	Схема розрахунку показників
Виробничої діяльності (ВД)	Чистий прибуток на 1 працівника	Чистий прибуток/ Середньорічна чисельність працівників
	Обсяг реалізації на 1 працівника	Виручка від реалізації/ Середньорічна чисельність працівників
Використання необоротних активів (основних фондів) (ВНА)	Коефіцієнт оновлення	Вартість оновлених основних фондів/ Загальна вартість основних фондів
	Коефіцієнт придатності	Залишкова вартість основних фондів/ Первинна вартість основних фондів
	Фондовіддача	Обсяг виробництва/ Середньорічна вартість основних засобів
	Фондомісткість	Середньорічна вартість основних засобів/ Обсяг виробництва
	Коефіцієнт інтенсивного завантаження	Середньодобовий обсяг виробництва/ Середньодобова виробнича потужність
	Коефіцієнт екстенсивного завантаження	Фактичний фонд робочого часу/ Розрахунковий фонд робочого часу
	Коефіцієнт інтегрального завантаження	Коефіцієнт інтенсивного завантаження/ Коефіцієнт екстенсивного завантаження
	Середньорічний виробіток продукції одним робітником	Річний обсяг виробництва/ Середньорічна чисельність працівників
Використання трудових ресурсів (ВТР)	Трудомісткість продукції	Середня кількість годин, відпрацьованих одним працівником / Обсяг виробництва
	Індекс продуктивності праці	Середній виробіток за звітний період/ Середній виробіток за базисний період
	Питома вага заробітної плати у витратах підприємства	Витрати на оплату праці/Витрати підприємства
	Коефіцієнт забезпечення матеріальними ресурсам	Вартість фактично отриманих матеріалів/ Планова потреба в матеріальних ресурсах
Використання матеріальних ресурсів (ВМР)	Матеріаловіддача	Сума матеріальних витрат/ Вартість виробленої продукції
	Матеріаломісткість	Вартість виробленої продукції/ Сума матеріальних витрат
	Коефіцієнт оборотності запасів	Вартість реалізованої продукції/ Вартість запасів
	Коефіцієнт повернення капітальних вкладень	Капітальні вкладення/ Середньорічний грошовий потік
Стану розрахунків (СР)	Коефіцієнт динаміки дебіторської заборгованості	Сума дебіторської заборгованості/ Обсяг продажів у кредит
	Коефіцієнт динаміки	Сума кредиторської заборгованості/

	кредиторської заборгованості	Обсяг закупівлі в кредит
--	---------------------------------	--------------------------

Інтегральний показник ефективності діяльності підприємства $I_{ЕДП}$, для нашого прикладу, виглядатиме наступним чином:

$$I_{ЕДП} = I_{ВД} + I_{ВНА} + I_{ВТР} + I_{ВМР} + I_{ВФР} + I_{СР}$$

де: $I_{ВД}$ - індекс, який характеризує виробничу діяльність;

$I_{ВНА}$ - індекс використання необоротних активів;

$I_{ВНА}$ - індекс використання трудових ресурсів;

$I_{ВНА}$ - індекс використання матеріальних ресурсів;

$I_{ВНА}$ - індекс використання фінансових ресурсів;

$I_{ВНА}$ - індекс, який характеризує стан розрахунків.

Індекс $I_{ВД}$, який характеризує виробничу діяльність, розраховується наступним чином:

$$I_{ВД} = I_{ЧП1} + I_{ОР1} + \dots \geq 1,0,$$

де: $I_{ЧП1}$ - індекс чистого прибутку на одного працівника:

$$I_{ЧП1} = \frac{Q_{П1розр}}{Q_{П3вс}} \geq 1,0$$

де: $ЧП_1$ - чистий прибуток на одного працівника відповідно в розрахунковому та звітному періодах, грн.

Якщо $I_{ВД} \geq 1$, то ефективність виробничої діяльності в розрахунковому періоді вище ніж у звітному і чим більше одиниць тим краще. Якщо $I_{ВД} = 1$, то ефективність ВД така ж як у звітному періоді. Це граничне значення показника. Якщо $I_{ВД} < 1$ то ВД підприємства в розрахунковому періоді гірша ніж у звітному. Більш детальний аналіз складових $I_{ВД}$ дозволяє визначити по якому напрямку ефективність погіршилась. Це в свою чергу, вказує на напрямки покращення ВД підприємства та ефективність його господарської діяльності.

Подібним чином розраховуються і аналізуються інші показники господарської діяльності підприємства. Кожне підприємство може обрати свою систему показників, які враховують стратегічні і тактичні цілі підприємства та специфіку його діяльності.

Інтегральний показник $I_{ЕДП}$ являє собою узагальнюючий (синтетичний) показник, який характеризує ефективність господарської діяльності підприємства за обраними напрямками дослідження і оцінки. Значення цього показника вказує на ефективність ($I_{ЕДП} > 1$), неефективність ($I_{ЕДП} < 1$), або на граничну ефективність $I_{ЕДП} = 1$.

Після визначення інтегрального показника необхідно виконати аналіз досягнутого рівня ефективності діяльності підприємства. Порівнюючи цей показник в розрахунковому періоді з показником базового періоду можна робити висновки щодо ефективності господарської діяльності підприємства. Розглядаючи цей показник в динаміці за декілька періодів можна виявити тенденції та відповідно напрямки щодо підвищення ефективності господарської діяльності підприємства. Крім цього необхідний аналіз трансформаційних процесів відтворення ресурсів підприємства.

Висновки Отже, необхідно відзначити, що проблема ефективності господарської діяльності підприємства завжди посідала одне з найважливіших місць в питаннях економіки.

Ефективність господарської діяльності підприємства є комплексною характеристикою існування соціально-економічної системи. Для її визначення варто застосовувати комплексний підхід, який включає сукупність критеріїв оцінки ефективності функціонування підприємства: результативність його витрат, цільову результативність та конкурентоспроможність.

Список літератури: 1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. посібник. - К.: Атіка, 2004. - 480 с. 2. Гончаров В.І. Менеджмент: Учеб. пособие. - Мн.: Мисанта, 2003. - 624с. 3. Грузинов В.П. Экономика предприятия: Учебник для вузов. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - 535 с. 4. Иващенко Н.П. Экономика фирмы: Учебник. - М.: ИНФРА, 2006. - 528с. 5. Ковалев В.В., Волкова О.Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. - М.: ПБОЮЛ Грищенко Е.М., 2000. - 424 с. 6. Комплексные оценки в системе управления предприятием / Белый А.П., Лысенко Ю.Г., Мадых А.А. и др.; Под общ. ред. Ю.Г. Лысенко. - Донецк: ООО «Юго-Восток», Лтд, 2003. - 120 с. 7. Лямец В.І., Тевяшев А.Д. Системний аналіз. Вступний курс. - 2-е вид., перероб. та допов. - Х.: ХНУРЕ, 2004. - 448 с. 8. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління // Фінанси України. - 2000. - № 6. - С. 24-32. 9. Мейер, Маршал В. Оценка эффективности бизнеса: Пер. с англ. А.О. Корсунский. - М.: ООО «Вершина», 2004. - 272 с. 10. Осипов В.І. Економіка підприємства: Підручник. - О.: Маяк, 2005. - 724с. 11. Піддубна Л.І., Піддубна А.І. Конкурентоспроможність у новій системі координат // Економіка розвитку. - 2005. - № 2(30). - С. 24-29. 12. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. - К.: КНЕУ, 2003. - 608 с. 13. Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства» / Економічний простір 2008р, №15, с. 275-286. 14. Савицкая Г.В. Экономический анализ: Учебник. - 9-е изд., испр. - М.: Новое знание, 2004. - 640 с. 15. Турило А.М., Турило А.А. Дальнейшее исследование сущности экономической эффективности и классификация ее видов // Актуальні проблеми економіки. - №3.- С. 152-157. 16. Федорова Н.Н. Организационная структура управления предприятием: Учеб. пособие. - М.: ТК Велби, 2003. - 256 с. 17. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. - М.: ИНФРА-М, 1996. - 176 с.

Bibliography (transliterated): 1. Bojchik I.M. *Ekonomika pidpriemstva*: Navch. posibnik. - K.: Atika, 2004. - 480 s. 2. Goncharov V.I. *Menedzhment*: Ucheb. posobie. - Mn.: Misanta, 2003. - 624s. 3. Gruzinov V.P. *Jekonomika predprijatija*: Uchebnik dlja vuzov. - M.: Banki i birzhi, JuNITI, 1998. - 535 s. 4. Ivashchenko N.P. *Jekonomika firmy*: Uchebnik. - M.: INFRA, 2006. - 528s. 5. Kovalev V.V., Volkova O.N. *Analiz hozjajstvennoj dejatel'nosti predprijatija*. - M.: PBOJuL Grizhenko E.M., 2000. - 424 s. 6. *Kompleksnye ocenki v sisteme upravlenija predpriatiem* / Belyj A.P., Lysenko Ju.G., Madyh A.A. i dr.; Pod obshh. red. Ju.G. Lysenko. - Doneck: ООО «Jugo-Vostok», Ltd, 2003. - 120 s. 7.

Ljamec' V.I., Tevjashev A.D. *Sistemnij analiz. Vstupnij kurs.* - 2-e vid., pererob. ta dopov. - H.: HNURE, 2004. - 448 s. **8.** Markina I.A. *Metodologichni pitannya efektnosti upravlinnja* // *Finansi Ukraini.* - 2000. - № 6. - S. 24-32. **9.** Mejer, Marshal V. *Ocenka jeffektivnosti biznesa:* Per. s angl. A.O. Korsunskij. - M.: ООО «Vershina», 2004. - 272 s. **10.** Osipov V.I. *Ekonomika pidpriemstva:* Pidruchnik. - O.: Majak, 2005. - 724s. **11.** Piddubna L.I., Piddubna A.I. *Konkurentospromozhnist' u novij sistemi koordinat* // *Ekonomika rozvitku.* - 2005. - № 2(30). - S. 24-29. **12.** Pokropivnij S.F. *Ekonomika pidpriemstva:* Pidruchnik. - K.: KNEU, 2003. - 608 s. **13.** Rac O.M. *Viznachennja sutnosti ponjattja «efektivnist' funkcionuvannja pidpriemstva»* / *Ekonomichnij prostir* 2008r, №15, s. 275-286. **14.** Savickaja G.V. *Zkonomicheskij analiz:* Uchebnik. - 9-e izd., ispr. - M.: Novoe znanie, 2004. - 640 s. **15.** Turilo A.M., Turilo A.A. *Dal'nejshee issledovanie sushhnosti jekonomicheskoy jeffektivnosti i klassifikacija ee vidov* // *Aktual'ni problemi ekonomiki.* - №3.- S. 152-157. **16.** Fedorova N.N. *Organizacionnaja struktura upravljenija predpriatiem:* Ucheb. posobie. - M.: TK Velbi, 2003. - 256 s. **17.** Sheremet A.D., Sajfulin R.S. *Metodika finansovogo analiza.* - M.: INFRA-M, 1996. - 176 s.

Надійшла до редколегії 24.03.2014

УДК 330.341.1 (075.8)

О.Є. СКВОРЧЕВСЬКИЙ, доц., НТУ «ХПІ»;
Х.М. ВІЛЕНСЬКА, студентка НТУ «ХПІ»

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЕКТУ НА МАШИНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Метою статті є подальший розвиток теоретичних основ інформаційно-аналітичного забезпечення розробки та впровадження інноваційних проектів. Поставлена мета досягнута шляхом аналізу та узагальненні наукової літератури в напрямку досліджень. В результаті дослідженні запропоноване визначення інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційних проектів та схема, що визначає її структуру.

Ключові слова: інноваційний проект, інформаційно-аналітичне забезпечення, патентно-кон'юнктурні дослідження, економіко-математичні методи, машинобудівне підприємство

Вступ. Становлення інформаційної аналітики як особливої галузі діяльності відбувалося в найкоротші терміни, в обстановці максимальної інтенсифікації науково-технічного прогресу. Інформаційна аналітика займається створенням нового знання на основі переробки наявної інформації з метою прийняття науково-обґрунтованих управлінських рішень. Сучасна інформаційна аналітика – складна комплексна діяльність, що спирається як на природний інтелект, так і на комп'ютерні технології оперування інформаційними масивами, методи математичного моделювання процесів тощо. Вона виконує насамперед завдання якісно-змістовного перетворення інформації, функціонально перетинаючись в цьому плані з ISSN 2079-0767. Вісник НТУ «ХПІ». 2014. № 33 (1076)